

Излагање вршиоца дужности председника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на церемонији обележавања 180. годишњице успостављања дипломатских односа између Србије и Уједињеног Краљевства која је одржана у Крагујевцу:

„Екселенцијо,
Даме и господо,

Имам велику част и задовољство да вам се данас обратим поводом 180. годишњице од успостављања дипломатских односа Србије и Уједињеног Краљевства и осврнем се на неке од најважнијих аспеката наших односа.

Историјски односи Србије и Уједињеног Краљевства су настали и даље се развијали у склопу преламања интереса великих сила на Балкану. Уједињено Краљевство је у Србији видело ново тржиште и потенцијал за продор трговине, док је у политичком погледу било заинтересовано да ојача свој утицај на Балканском полуострву. Економски и политички интереси утицали су на одлуку британске Владе да успостави дипломатске односе са Србијом. Одлука о постављењу конзула, пуковника Џорџа Лојда Хоџиса, првог дипломатског представника који је 1837. стигао у Крагујевац, тадашњу престоницу Кнежевине Србије, показала се као веома добра – не само да су односи две државе унапређени, већ ниједан страни конзул није успео да успостави тако присне односе са било којим српским владаром у XIX веку, као што је то учинио Хоџис. Он је младој балканској кнежевини Србији успео да приближи модерне идеје западне демократије и либерализма. Поред политичких и економских односа између Србије и Уједињеног Краљевства, важну улогу у међусобном упознавању имале су и културне и научне везе. У годинама пре успостављања дипломатских односа, везе између Срба и Енглеза одржавале су се преко угледних појединаца, интелектуалаца и познатих књижевника.

Велики научници и књижевници рођени у Уједињеном Краљевству, попут Исака Њутна или Виљема Шекспира, дали су неизмеран допринос ономе што данас називамо цивилизацијским тековинама читавог човечанства. Поносни смо што и наша земља у том Пантеону има једног Иву Андрића и Николу Теслу.

Британски савет је у Београду, као једном од првих осам градова у иностранству отворио канцеларију још 1940, а и данас је један од престижнијих културних страних центара и својеврстан културни мост између наших земаља.

Уједињено Краљевство имало је значајну улогу у историји Србије. Односе две државе одликује историјско савезништво у два светска рата. И поред неслагања око питања која су за Србију од посебног значаја, у односима две државе постоји велики простор за сарадњу, посебно у превазилажењу глобалних изазова са којима смо данас суочени. Економска нестабилност, војни сукоби, природне непогоде, мигрантска криза и тероризам су само неки од изазова за чије решење су на глобалном и локалном нивоу потребне конкретне идеје и интензивна сарадња. Србија себе види као поузданог партнера на који међународна заједница може да рачуна. Сузбијање тероризма, као и свих видова екстремизма, представља ургентни задатак, посебно када је реч о радикалном исламизму и феномену цихадизма.

За Републику Србију је од посебног значаја питање пораста радикализма и насилног екстремизма на Косову и Метохији, укључујући и учешће Албанаца са КиМ на страним ратиштима као терористичких бораца.

За нас највећи безбедносни изазов је Косово и Метохија. Не признајемо једнострано проглашену независност и сматрамо да се до трајног и одрживог решења једино може доћи политичким средствима у складу са међународним правом, путем статусно неутралног дијалога Београда и Приштине, под покровитељством ЕУ. Трудимо се да у оквиру дијалога буду решена сва отворена питања. У свакој прилици снажно истичемо став да само мир и стабилност на Западном Балкану могу да обезбеде напредак сваке појединачне земље и региона у целини.

Посебно се залажемо за даље јачање билатералне економске сарадње. Када је реч о економском просперитету, Влада Србије наставља да спроводи убрзане реформе у оквиру којих нам је драгоцен британска помоћ. Реформе ће, уверен сам, неизоставно допринети додатним инвестицијама у пројекте, чија реализација ће донети добробит Србији, као и региону у целини.

Наша је жеља и интерес да односи две државе, који имају дугу традицију, буду што бољи. Због тога се залажемо за интензивнију комуникацију и већи број сусрета званичника, што би додатно ојачало поверење и допринело унапређењу односа. Последњих пар деценија британско присуство у региону је смањено, а ја користим сваку прилику да на то подсетим британске partnere. Британски премијер Маргарет Тачер је била у посети Београду још септембра 1980. године. Изузимам посете шефова дипломатије који од 2012. године редовно долазе у Србију. Посебно би нагласио посету престолонаследника Чарлса Србији у марту 2016. године, која је дала нови импулс јачању билатералних односа. Користим и ову прилику да поновим захвалност што је престолонаследник Чарлс, након стравичног пожара који је тешко оштетио једну од највећих српских светиња, манастир Хиландар, показао својом великодушном донацијом за његову обнову да су таква културна добра наслеђе не само Србије већ Европе, већ и читавог света.

Република Србија поштује Уједињено Краљевство и жели да развијемо најбоље могуће односе, без обзира на догађаје у вези са Брегзитом и његов утицај на позицију Уједињеног Краљевства у оквиру Европске уније. Укупна билатерална сарадња треба да се развија кроз проналажење заједничких интереса.

Екселенцијо,
Даме и господо,

Дозволите да на крају изразим задовољство што сам имао прилику да се обратим поводом овог значајног јубилеја и укратко се осврнем на српско-британске односе."